

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift

til de offentlige Aarsprøver

i

Borgerdydskolen i Kjøbenhavn

i Juni og Juli 1880.

Udgivet af

Prof. Jean Pio og cand. polyt. S. G. Møller,
Skolens Forstandere.

KJØBENHAVN.

I. Cohens Bogtrykkeri.

1880.

I.

Religionsfagets Stilling ved den lærde Skole.

Under min Gjerning som Lærer i Religion navnlig ved »Borgerdydskolen i Kjøbenhavn«, hvor det snart var de ganske smaa, snart de større Drengene og nu i de sidste Aar de to øverste Klasser, der vare betroede mig, har jeg for længe siden haft Opfordring og Lejlighed til at gjøre mig rede for Religionsfagets Stilling ved den lærde Skole. Og da dette Aars Forhandlinger om Skolens kristelige Karakter tør antages at have vakt Interesse hos de skolesøgende Börns Forældre for alle dermed sammenhængende Spørgsmaal, greb jeg med Glæde Bestyrernes imødekommende Tilladelse til i Borgerdydskolens Program at fremsætte nogle Betragtninger over Religionsfagets Stilling.

Sagen skal her henføres under de to Synspunkter:

1) Hvad Betydning har Religionsfaget for den lærde Skole, saaledes som denne er indrettet her til Lands?

2) Hvorledes bør Religionsundervisningen i Følge denne sin Stilling gennemføres?

Saalænge den lærde Skole ikke har fundet paa helt at borttage Religionstimerne eller i disse at anvende nogen anden Lærebog med tilsvarende Bibelhistorie end den, som er avtoriseret i den evangelisk-lutherske Folkekirke til Brug ved Konfirmationsforberedelsen, eller at antage andre Lærere til Religionsundervisningen end saadanne, der enten netop forberede sig til at blive Præster og Lærere i den danske Folkekirke eller allerede have overtaget Embede i samme — saalænge maatte Skolen finde sig i en uopøselig Modsigelse med sig selv, hvis den ikke i sin øvrige Fremræden og Virken, i sin Husorden og Undervisning lod det evangelisk-lutherske Præg komme frem, men med Flid bar en konfessionsløs Religionsfølelse til Skue eller slet ingen.

Thi det ligger i den kristelige Religions Væsen, at den gjør sig gjældende ikke som en Anelse om Gud, men som den fulde

guddommelige Sandhed. Og den kræver mere end nogen anden Religion denne Sandhed udtalt i bestemte Ord, fordi Kristendommen i dybeste Betydning er »Ordets Religion« (Joh. 1, 1 ff.). Protestanten og Katholikken kunne vistnok ikke blive enige om, hvem af dem der har forstaaet Guds Ord dybest og udtrykt dets Indhold klarest; men det kunne de godt med alle andre Kristne blive enige om, at et Menneske i Troen maa bestemt foretrække og holde sig til den ene eller anden af de kristne Læreformer, fordi Sandheden i Guds Ord er kun i sig selv én og kræver Bestemthed i Vidnesbyrdet hos sine Forkyndere. Og det turde fremgaa af et mere indgaaende Studium over de forskjellige Religioner, at det er et fælles Karaktermærke for alt, hvad der har formaaet at give sig Skikkelse som Religion, at det har udpræget sig konfessionelle Ejendommeligheder, medens alt, hvad der kan kaldes konfessionsløs Religion, kun er og har været som Morgendæmringen eller Aftenrøden i Forhold til en eller anden virkelig Religion, enten den taagede Forberedelse til at gribes af den positive Religions Aabenbaringer, eller det vemodige Efterskær af et vilkaarlig begrænset eller helt fornægtet Gudsforhold.

Disciplene maa da i vore lærde Skoler nødvendigvis i Religionstimerne lære, at den evangelisk-lutherske Kirkelære giver Adgang til Guds Ord i sin fulde Sandhed; og i den Henseende viser den virkelige Religion sig betydelig mere praktisk end enhver tilfantaseret, fordi det ligesaa meget stemmer med Ungdommens som med Kristendommens Kaar, at der skal gives ren og klar Besked, saa at Disciplene faa Troens Kjendsgjæringer, Herrens myndige Ord at holde sig til i Religionen.

Men Disciplene maa da nødvendigvis ogsaa lære i Religions-timerne, at det er Kristendommens Moral, de selv skulle stræbe at virkeliggjøre baade i Skolen og i Hjemmet, det er Kristendommens Naademidler, de skulle bruge for at styrke sig selv til samvittighedsfuld Udholdenhed og Iver ogsaa i Skolens Gjærning. De ville derfor fra Religionstimerne medbringe baade saadanne bestemte Forestillinger om Livets Værd og de sædelige Goder om Historiens Kjærne og Naturlivets Grund, som ikke kunne andet end godkjendes eller modsiges i adskillige af de andre Fag paa det sidste Udviklingsstrin — og tillige en saadan Maalestok for det sædelig Forsvarlige, at Skolen i sin øvrige Husorden enten selv maa anlægge samme Maalestok eller underkjende den Gjærning, hvad der vilde ske, naar den f. Ex. til Fordel for dens faa Elever af andre Religionsfund, hos sine øvrige Disciple hemmede alle positive Udtryk for deres evangelisk-lutherske Overbevisning udenfor Religionstimerne. Men dette var da ikke at vise »Tolerance«, hvilket betyder »Overbærenhed«

men at give »Ligestilling«. Kun sand Tolerance kan der kræves af Skolen. Det vil sige, at den med største Beredvillighed giver Børn af andre Religioner eller Konfessioner Del i alt, hvad den efter sin Karakter har at byde, saa vidt som Børnenes Forældre selv maatte finde det ønskeligt og gavnligt.

Men Karakteren er, efter hvad før er sagt, netop bestemt af Religionsfaget, enten saaledes, at Skolen selv finder sin Livsanskuelse udtrykt derigjennem og virker i Overensstemmelse dermed overalt, eller saaledes, at den viser sig karakterløs uden Enhed og Sammenhæng ved at optage og dyrke dette Fag, men samtidig fra Grunden af fornægte og bekæmpe dets Indflydelse.

Naar Skolen saaledes antager Karakter efter dette ene bestemte Fag, saa ligger det jo i, at kun dette af alle den lærde Skoles Fag har selve Livsanskuelsen og Moralen til Indhold og Gjenstand; gennem andre Fag kunne begge Dele ganske vist paavirkes, men i Religionsfaget skulle de paavirkes. Og at denne Fordring skulde krænke de andre Fags ejendommelige Indhold eller Fremstillingsform indenfor det Omfang, hvori den lærde Skole magter at behandle dem, dels efter Tidsmaalet for Undervisningen og dels efter Elevernes Modenhed og Modtagelighed — har Ingen paavist, ej heller kan det paavises.

At denne Fordring skulde krænke vor Lærerstands Samvittighedsfrihed havde vist heller ingen tænkt paa, før Hr. Theodor tog Ordet derfor i Pressen, og Dr. Siesby søgte at begrunde det i et længere Foredrag.*)

*) „Om Lærernes Forhold til Religionsundervisningen i de højere Skoler“; senere trykt. — At Dr. Siesbyes Opfattelse er kommet overraskende for andre end de rent orthodoxe Kredse, kan blandt andet ses af følgende Udtalelse af Dr. Pingel i Afhandlingen imod Adjunkt Rosing, Side 12. indført i det lille Skrift „Nogle Bladartikler om politiske og filosofiske Æmner“. Der siges om Rosing: „Han skriver, at han véd, at vore „humane“ Fritænkere, medens de ikke ville anse det for utilladeligt, om de som Historielærere vilde „orientere“ de Unge med Hensyn til Videnskabens og Kristendommens indbyrdes Forhold, vilde anse det for Mangel paa „Humanitet“, om en Historielærer lod sin kristelige Livsanskuelse gennemtrænge Undervisningen. Det var interessant, om Hr. R. vilde oplyse, hvorfra han har denne „Viden“ om Fritænkernes Ufordragelighed paa det pædagogiske Omraade. Saa vidt mig bekjendt, foreligger der ingen som helst Ytring i denne Retning, og hvad særlig mine egne pædagogiske Udtalelser angaar, saa indeholde de en saa varm Anerkjendelse af Grundtvigianernes historiske Undervisning, der dog ikke kan mistænkes for Ukristelighed, at jeg med roligt Sind kan afvise denne Bebrejdelse. Indtil jeg oplyses om det Mod-

Det lød næsten som om det var noget Nyt og Uhørt, at den lærde Skole hos os var konfessionel, i Stedet for at man skulde tro, at enhver samvittighedsfuld Skolestyrer ved sin egen Tiltrædelse og ved Antagelse af nyt Lærerpersonele havde givet tydelig Besked om, hvad Aand og Tone han ønskede gennemført i Skolens hele Færd.

Faldt de omtalte Betragtninger imidlertid forunderlige for Forældre, som sagtens aldrig havde tænkt sig andet, end at Folkekirke og Folkeskole (ogsaa den højere Folkeskole) maatte svare til hinanden, saa var det dog ikke mindre forunderligt, naar »en Fader«, som sagde sig at have Børn i en højere Skole, deraf tog Anledning til i »Dagbladet« at kræve alle Skolestyrere frem til offentlig Bekjendelse af deres Skolers konfessionelle Karakter, og at flere ærede Samtidige synes at mene, at dette helst maatte finde Sted ved Dagbladserklæringer.

Forældre have jo dog deres Børn hos sig i det daglige Liv, kunne selv tale med dem om de hellige Ting og om, hvad de opleve i Skolen, kunne ogsaa iagttage den Indflydelse, som Skolen øver baade over Børnenes Sind og Tankegang, se deres Lærebøger efter i alle Fag, have fri Adgang til Bestyrerens personlige og fortrolige Meddelelse, overvære Examenene, opsøge og underholde sig med Lærerne udenfor Skolen, raadføre sig med andre ligestillede Forældre o. s. v. — skulle de da virkelig behøve en Erklæring i Bladene om, hvad Aand og Tone, der gaar gennem den Skole, deres Børn søge? og skulle de tro mere paa en saadan Erklæring end paa det Erfaringsindtryk, de selv have faaet ad saa mange Veje? —

Hin Udtalelse tyder derfor kun paa, at det endnu behøver at indskræpes, at Skolen i religiøs og sædelig Henseende kun kan være en Medhjælp for Hjemmets Bestræbelser, men Hjemmet selv beholder Hovedansvaret; thi hvis Forældre kunde tænke, at de havde gjort deres Pligt mod Børnene i kristelig Henseende, naar de blot satte dem i en dyr Skole, maatte de ganske vist blive ubehagelig overraskede ved en Dag af et Dagblad at faa at vide, at ikke alle dyre Skoler *eo ipso* vare kristelige Skoler; men saadanne Forældre trængte da ogsaa til at faa at vide, at om de saa havde valgt den allerkristeligste Skole til deres Børn,

satte, tillader jeg mig at tro, at Hr. R. her har forvexlet en subjektiv Hallucination, affødt af Frygt for og Had til Fritænkerne, med objektiv Virkelighed.“ —

Hvor smertelig maa ikke Dr. Pingel efter disse Udtalelser være bleven berørt ved at læse, hvad Dr. Siesbye siger f. Ex. S. 24. Hr. Rosing kunde ikke faa sin Paastand bedre stadfæstet end ved Dr. Siesbyes Foredrag.

saa var det dog et Under, om Börnene bevarede Barnetroen, naar Hjemmet var ligegyldigt for den og dermed, uden at man maaske vilde det, blev en farlig Modstander deraf.

Jo mere Skolen søger at gjøre sin Pligt i kristelig Henseende, desto mere kan den ogsaa kræve, at Hjemmene gjør deres. Det vil sige, at de baade tage sig af Börnenes Kristendom udenfor Skolen og vise Interesse og Tillid til Skolens Gjerning ved aaben og fortrolig Samvirken med Skolens Styrere til Börnenes aandelige Gavn.

Der er i det Foregaaende nævnt mange Ting, hvoraf det kan skjønnes, hvad Aand og Tone der hersker i en Skole, og det er ikke uden Grund sagt, at man godt kan tænke sig en Skole, hvor der slet intet Religionsfag var, og som dog var grundkristelig; men efter min Mening bliver dog netop Religionsundervisning gennem hele Skolen som et særligt Fag en ganske overordentlig vigtig Støtte for Skolens kristelige Karakter og det eneste forsvarlige og naturlige Udtryk derfor, saalænge vi have en Folkekirke.

Vel kan ogsaa den daglige Husorden i Skolen antyde, at denne vedkjender sig sit evangelisk-lutherske Præg, og Skolestyrernes alvorlige Hensigt kan i saa Henseende ikke misforstaas og bør heller ikke undervurderes, hvor man hver Dag samler Lærere og Elever til fælles Lovsang, før man begynder Skolens Gjerning. Lad der end være mange næsten uundgaaelige Ulemper og Hindringer for stadig og inderlig Andagt ved Skolernes Morgensang, — hvor der virkelig bruges Lovsange af en udpræget kristelig Karakter, saa at det er Bekjendelsen af Fader, Søn og Hellig Aand, der i Aarets Løb udsynges i Skolens Morgenhilsen baade af Lærere og Disciple, er det dog virkelig en Antydning af Skolens Karakter, som ikke kan misforstaas; men der skal jo rigtignok noget mere til fra Skolens Side for at støtte Börnenes Kristentro og udvikle deres kristelige Oplysning. Dertil kan da saa ogsaa Undervisningen i de andre Skolefag bidrage; men saaledes som de nu — paa Grund af Stofmængden i hvert og de dertil svarende Examensfordringer — drives, og, lad os kun føje til, saadan som de kunne og maa drives efter Disciplenes Udvikling, ville meget faa af Fagene egne sig til en virksom og fyldig Uddannelse af Disciplenes kristelige Livsanskuelse, og dertil vil tilmed kræves en ganske særlig Begavelse hos Læreren ved Siden af den, man i Almindelighed bør forudsætte, nemlig grundig Kjendskab til og Interesse for det foreliggende Fag i og for sig. Hvordan det kan blive, indlader jeg mig slet ikke paa; men som det er, tør jeg nok paastaa, at ligesaa vist som intet af de andre Fag frembyder Anledning til at hæmme eller krænke

den kristne Livsanskuelse*), hvad jeg i det Foregaaende har fremhævet — ligesaa vist frembyde de meget liden Anledning til kraftig og fyldig at fremme den.

Saalænge der er Religionsundervisning i den lærde Skole, er det i Religionstimerne, at de Unge skulle finde Vejledning til en kristelig Grundbetragtning af alle de i Skolen indsamlede Kundskaber.

Thi saa vist som Religionsfaget ikke kan findes ved Skolen uden ogsaa at have Krav paa at bestemme hele Skolens Karakter, saa bør det ogsaa ifølge denne Stilling være det Fag, paa hvilket Forældre have Ret til særlig at henvende deres Opmærksomhed ved Bedømmelsen af Skolens kristelige Paalidelighed.

Har da nu ogsaa Religionsfaget i alle Maader en saadan Stilling ved vor lærde Skole, at det kan byde Skolen selv og Forældrene den Garanti for Disciplenes kristelige Oplysning, som Faget burde og skulde? — Det synes at maatte besvares benægtende; thi saalænge den offentlige lærde Skole slet ikke har med Börnenes første religiøse Undervisning til det 11te eller 12te Aar at gjøre og atter efter tre Aars Undervisning slipper Religionsfaget for kun at lade det føre en usikker Existens af Naade og Barmhjertighed i de sidste Aar med undertiden en Time om Ugen, maaske ikke engang for hele Skoleaaret — saa ser det just ikke ud, som om dette Fag kunde øve stor Indflydelse paa Disciplenes Karakter og Udvikling i det Hele.

Imidlertid er det maaske bekjendt, hvor almindelig Tilslutning Skolestyrene baade for offentlige og private Latinskoler ydede Roskilde Præstekonvent i dets Andragende om at faa Religionsundervisningen ført tilbage i sit fulde Omfang med to Timer ugentlig i alle Klasser, saa at disse Mænd væsentlig bidroge til de midlertidige Skridt fra Kultusministeriets Side, der varsle om, at naar den Skolereform kommer, som af mange andre Grunde

*) Det er en underlig Mening af Dr. Siesbye, at det skulde skade Skolens konfessionelle Karakter, at den lod sine Disciple læse Digterværker af Øhlenschläger eller Holberg, hvori Digterne udtale Anskuelse, som ikke ere orthodoxe (S. 26). Det kunde kun da virke forstyrrende paa Disciplenes egen Livsanskuelse, naar Læreren enten tog Parti for disse digteriske Udtalelser og søgte at paanøde Discipulene dem som sin egen Overbevisning eller paa anden Maade forvexlede Poesi og Religion, sin Stilling som Litteraturlærer med Stillingen som Religionslærer. Hvad kunde det ellers skade Disciplene at vide, hvis det er saa, at Øhlenschläger og Holberg vare Rationalister, ligesom de faa at vide, at Homer og Horats vare Hedninge, Grundtvig og Shakspeare orthodoxe i deres Digtning!

synes paatrængende nødvendig, vil ogsaa Religionsfaget vinde sin Stilling tilbage. Og mange af de private Latinskoler have vistnok ogsaa nu bevaret et større Timetal for Faget i de øverste Klasser, i alt Fald er det Tilfældet her ved Kjøbenhavns »Borgerdydskole«. Heller ikke har jo Privatskolen nogen Steds løsrevet Elementarskolen fra sin naturlige Sammenhæng med de højere Klasser, og saaledes fremtræder Religionsfaget i Virkeligheden ved Privatskolen med en langt gunstigere Stilling, end man efter Skoleloven kunde vente.

Det kan derfor vel næppe betegnes som noget upraktisk at udtale sig om, hvorledes Religionsundervisningen bør gennemføres i Forhold til den Stilling, Faget dels nødvendig maa forudsætte og derfor arbejde hen imod, selv under de ugunstigste Kaar, dels har grundet Haab om at faa offentlig anerkjendt og støttet ved næste Skolereform.

Det er efter det Foregaaende klart, at Religionsundervisningen bør følge Disciplene paa alle Udviklingstrin i Skolelivet. Der har været den Tid, hvor dette i rigeligt Maal var anerkjendt, og Religionen ikke blot efter sit indre Værd, men efter sin Stilling ved Examen, var et Hovedfag; men til Gjengjæld vidste man da ingen bedre Maade at hævde dette Fags Værdighed i Almindelighed paa end ved at ophobe Kundskabsstoffet deri og faa det brødt indterpet i Disciplene. Nu er man tilbøjelig til at gaa til den modsatte Yderlighed i Skolereformen og vil have alle Fag forvandlede fra en Tvang til en Nydelse, fra en Hukommelsessag til en Forstaaelsessag. At bruge Enkelthederne i hvert Fag om muligt strax kun som Midler til Indførelse i Sprogenes, Literaturernes, Naturens og Historiens Rige, saa at Börnene gribes af Aanden deri og modnes til levende Anvendelse deraf, det er et Fællesmaal, som kirkelige og ukirkelige Fremskridtsmænd stræbe henimod.

Men er der noget Fag, som efter sin hele Stilling og Karakter kan gjøre Fordring paa en saadan Behandlingsmaade, saa er det Religionsfaget. Medens der kan disputeres, om dog ikke Skolen i de andre Fag bør nøjes med i Hovedsagen at indsamle positive Kundskaber, overladende til Universitetet at aabne Blikket for deres videnskabelige Sammenhæng og den dybere Tilfredsstillelse deri, saa er Kirkens Modenhedsprøve i Konfirmationsalderen tilstrækkeligt Bevis for, hvor lidt det i den religiøse Oplysning er Kundskabernes Mængde, Karaktergivning og Examen, det kommer an paa, saa at Skolen meget godt indenfor sin egen Begrændsning kan give Disciplene det i Religionsfaget Afgjørende. Og naar den gamle Religionsundervisning med sit store Lærestof i den Grad forfejlede sin Indflydelse, at Skolens Styrere, uden i

nogen Maade at ville Kirken ilde, fandt det bedre at have intet end at have den, saa turde det ogsaa vise, at skal Religionsfaget være Skolens Hovedkilde til at bestemme Livsanskuelse og Sædelighed hos Disciplene, saa maa Lektielæsning og Examenskarakter være Biting i dette Fag.

De stærke, varme, levende Indtryk i Religionstimerne kunne derfor paa ingen Maade udsættes til et senere Stadium, medens man i Elementarskolen opsamler et større Kundskabsstof i Börnenes Hoveder til fremtidig Brug; tværtimod, hvad der skal slaas fast i Hukommelsen for alle Tider i Elementarskolen, skal være forholdsvis lidt, den inderste Kjærne i Kristendommen, de faa, bestemte Hovedpunkter, som Luthers lille Katekismus samler. Men denne lille Hovedsum af Skrifternes og Kristenlivets Indhold skal ikke strax læres udenad, nej den skal voxe ind i Börnene under levende og anskuelig Fremstilling af de Virkelighedsbilleder, hvori alle disse Sandheder komme frem i den hellige Skrift. Bibelhistorien bliver derfor det første Stof for Religionsundervisningen, helst ligefrem indøvet gennem Forevisning af anskuelige Billedværker. Ingen tænker vel paa at ombytte denne Begyndelse med at lade de Smaa lære et kort Referat af Bibelens egne Ord udenad paa Ramse, men efter min Mening bør man da gaa videre i Overensstemmelse med Begyndelsen hele Elementarskolen igjennem.

Som Kunstneren i sine malede Billeder gjengiver Bibelordet, men i en efter Barnet tillempet Form, saaledes gjælder det baade om den Bibelhistorie, der skal fortælles, og om den Bibelhistorie, der skal læses i Elementarskolen, at den skal føre Bibelens egne Ord nærmere til Barnets Forstaaelse ved kun at medtage ordret af Bibelsteder, hvad der ligefrem naturlig paa-trænger sig Barnet som Hovedsagen og kan forstaas uden videre Forklaring, men iøvrigt maa man omsætte Bibelens Sprog i Barnets Sprog, for at det kan vinde Anskuelighed for Barnets Tanke.

Elementarskolen er endnu ikke Stedet, hvor Bibelordet i større Udstrækning skal slaas fast, dér behersker den lille Katekismus Undervisningen, det er dens Indhold, der umærkelig voxe ind i Barnesjælen under Indtrykket af de tilrettelagte bibelske Fortællinger. Naar da imod Slutningen af Elementarskolen det samme Livsindhold forelægges i selve Katekismusbogen til Udenadslæren, saa er dette ikke længere nogen Plage eller et ubegribeligt Tvangsarbejde, hvis Nytte Drengen skal faa at vide ad Aare, men en let og selvfølgelig Ting; thi skulde han ikke selv ønske at have det paa rede Haand i sin egen Bevidsthed, som idelig har mødt ham som

det Virksomme og Hørlige i hele Guds Aabenbaring og alle hans Heltes Liv?

Der er vistnok ikke noget fornøjeligere Arbejde ved Skolen end netop at have Religionsfaget for de Smaa, naar det ledes efter denne Methode, hvortil da hører, at der baade læres og om muligt synges en hel Del Psalmevers med Børnene. Om her gives Karakterer eller ikke, er vel temmelig det samme. Jeg vilde foretrække, at der gives saadanne, men saaledes, som det vist ofte sker, mere som en stadig, forstaaelig Opmuntring for Børnene end egentlig som en streng, retfærdig Bedømmelse af Præstationerne i de første Aar. — Den egentlige Bibelkundskab hører hjemme paa det andet Trin af Religionsundervisningen i den lærde Skole. Det optager Aarene før og efter Konfirmationen, og her er det jo i høj Grad beklageligt for Øjeblikket at maatte undvære det sidste og frugtbarste Aar i fjerde Klasse.

Ligesom Lærebogen med Balslevs Forklaring strax optager Spørgsmaalet om den hellige Skrifts guddommelige Avtoritet og søger at udvikle sine Hovedsandheder til en sammenhængende Livsanskuelse, helt igjennem støttet til Bibelsprog, saaledes maa nu ogsaa Undervisningen i Bibelhistorie antage en anden Karakter end i Elementarskolen; thi den skal føre ind i at elske og bruge selve den Bøgernes Bog, Menigheden ejer; og den Lærebog i Bibelhistorie, her skal anvendes, maa derfor holde sig nøje til Bibelens egne Ord i god dansk Oversættelse. Heller maa Bogen i Omfang være for lille end for stor i Forhold til Tidsmaalet, da det jo her saa lidt som noget Steds er Kundskabsmassen og Examenskarakteren, der spiller Hovedrollen i Religionsfaget; men det gjælder for Læreren om at kunne dvæle udførlig ved Enkelthederne i de bibelske Fremstillinger og gjøre Drengenes Kundskaber solide; thi hvad skulde ellers de ordrette Gjængivelser af Bibelteksten nytte? Der kan altid bødes paa Bogens Lidenhed, ved at Læreren lader Børnene læse Stykker til af det nye Testamente selv og fortolker disse for dem; thi ligesom Psalmesang og Psalmelæring var en væsentlig Støtte ved Smaadrengenes Undervisning, saa er det nye Testamente dette ved de større Drenges, om end Psalmelæringen skal fortsættes.

Man kunde derfor ret godt med Hensyn til Religionsundervisningen benævne dette Mellemlin i de lærde Skoler, med et Navn hentet fra Søndagsskolerne, som: »Bibelklasserne«. Frugten af Undervisningen dér, med Konfirmationen som Midtpunkt, bliver da en sund, jævn, sammenhængende Kundskab og Erkjendelse af den evangelisk-lutherske Livsanskuelse paa Skriftens Grund. Paa dette Mellemlin maatte efter mit Skjøn Karaktergivning ganske være paa sin Plads, baade paa Grund af, at de positive Kund-

skaber i dette Tidsrum spille en betydelig Rolle i Faget, og ogsaa paa Grund af Drengenes aandelige Umodenhed, i alt Fald de første Aar.

I de to øverste Klasser i Skolen gjælder det saa at sætte den kristne Livsbetragtning i et frugtbart Forhold til det Kundskabsforraad i andre Fag, som de unge Mennesker begynde at føle sig i lidt friere Besiddelse af, og hvorfra deres egne Reflexioner begynde at spire frem.

Sprogundervisningen har lært dem en lille Smule at veje Sprogejendommeligheder, og Litteraturhistorien har lært dem at spørge om de skriftlige Efterladenskabers Ælde og Paalidelighed. De burde da ogsaa føres ind i de bibelske Skrifteres Tilblivelses-historie i korte Træk og om muligt læse lidt af Skriften i Originalsproget; de skulde desuden se den apostoliske Tidsalders ejendommelige Inspiration belyst gennem Skrifterne baade i sin Modsætning til og sin Sammenhæng med den efterapostoliske Udvikling; thi de unge Mennesker bør i vore Dage efter mit Skjøn have hørt, før de forlade Skolen, at det ikke er Historie men Hypothese, ikke Viden men Tro, man stiller mod »Troen«, naar man fornægter de hellige Skrifteres Ægthed og Paalidelighed.

Da der var Tale om Religionsundervisningens Tilbageførelse i de højere Klasser, betonedes Professor Pio stærkt (i sin Skrivelse til Konventet) at give Eleverne Vejledning gennem Bibellæsning til at lære Bibelen til Gavns at kjende, saa at de kunde faa Smag for og Kjærlighed til selv at læse den, og dette blev da ogsaa Hovedsagen og Kjærnen i Undervisningen med og om Skrifterne samtidig med Fremhævelsen af de ovenfor nævnte Synspunkter.

En anden betydningsfuld Side af Religionsundervisningen berørte Professor Birch fra Metropolitanskolen ved samme Lejlighed, nemlig den ethiske. Kundskaben hertil savnedes blandt andet hos Disciplene ved Besvarelsen af flere danske Stileopgaver. Det er visselig ligesaa vel til Livets som til Stilenes Bedste, at en kristelig Natur- og Verdensbetragtning sammen med den egentlige Sædelighedslære fremdrages i Religionstimerne. Samtidig skulde de Unge saa ledes til at forstaa den inderlige Sammenhæng mellem Sædelighed og positiv Tro og gjøres opmærksomme paa de Misvisninger, der ofte knytte sig til Ordet Dogme, naar det snart bruges til at betegne Aabenbaringens egne Sandheder, snart til at betegne Kirkens Læreformer om disse Sandheder. Det er derfor ikke uden frugtbar Betydning at have de økumeniske Symboler og den augsburgske Konfession med i Undervisningsstoffet ifølge Ministeriets Anvisning.

Endelig følger det af sig selv, at Disciplenes voxende historiske Kundskaber gjør det ønskeligt at give dem et Indblik i

Kirkehistoriens Udviklingsgang og navnlig dvæle lidt ved Tros-
livets omfattende Virksomhed i Nutiden.

Kunde den midlertidige, unaturlige Indskrænkning i Reli-
gionsundervisningen føre til, at denne vendte tilbage beregnet
paa at meddeles efter en saadan Plan, hvortil i de sidste Aar
vilde kræves to ugentlige Timer for hver Klasse hele Aaret
rundt, og kunde den i disse Aar drives uden Examenskarakter,
men gennem obligatoriske Foredrag, og med frie Examinatorier
uden Karaktergivning, muligvis med Adgang for Forældre og
Værger, som naturligvis for Skolens Styrere og Lærere til de
enkelte Foredrag, maaske ogsaa med Adgang til et Examinatorium
aarlig for at erfare Disciplenes Fremgang — da vilde jeg anse
det for en stor Vinding for Skolen. Og i samme Grad, som en
Skolestyrer arbejder i den Retning, i samme Grad, som det lykkes
ham at skaffe dygtige Lærere og passende Lærebøger til dette
Formaal, i samme Grad endelig som det føles, at det er Discip-
lenes højeste Vel, han dermed ønsker at fremme, fortjener ogsaa
han og hans Skole efter min Anskuelse kristne Forældres Tillid
og Paaskjønnelse.

Christen Møller,

resid. Kapellan ved St. Pavls Kirke.

II.

Skoleefterretninger.

Skolens Afgangsprøver i Juni og Juli 1879.

I Juni og Juli 1879 afholdtes Afgangsprøven for studerende Elever. Som beskikkede Censorer ved Prøverne mødte DHrr. Prof. H. Rasmussen, Prof. Sv. Grundtvig, *Dr.* Kålund, Docent *Dr.* T. Sundby, Overlærer C. Neergaard, Adjunkt Kaper, Cand. Mohr, Adj. Rosing, Overl. Iversen, Adj. Glahn, Overl. Kleisdorff, Prof. Lorenz, Beregner Andresen og Prof. E. Holm. Af Skolens Lærere examinerede DHrr. *Dr. phil.* Dyrlund, *Dr. phil.* P. C. V. Hansen, Professor *Dr. phil.* Gertz, *Dr. phil.* J. L. Heiberg, Cand. magist. Baruël, Cand. jur. Nissen og Cand. philol. Tuxen.

Examinanderne vare:

- 1) Hans Christino Fugl, S. af Hr. Plantageejer F., og
 - 2) Eirik Severus Victor Rongsted, S. af afd. Pr. Lieut. R.
- Disse Elever bestode med 1ste Karakter.
Specialkaraktererne ere opførte paa Side 17.
-

Afgangsprøven for Realelever af højere Grad afholdtes samtidig med forannævnte Examen. I Censuren deltog: DHrr. Adj. Kaper, *Dr. phil.* Kroman, Overretssagfører N. C. Jörgensen, Cand. phil. Weilbach, Cand. mag. Traustedt og Docent *Dr.* Zeuthen.

Examinanderne vare:

- 1) Valdemar Claus Christian Bredal, S. af Hr. Hushovmester B.;
- 2) Carl Edvard Vilhelm Carstensen, S. af Hr. Kommandør C.;

- 3) Johan Christian Emil Eilersen, S. af Hr. Landskabsmaler E.;
 - 4) Ernst Andreas Ulrik Mørup Irgens, S. af Hr. Butikbestyrer I.;
 - 5) Oscar Sibbern Køhler, Søn af Hr. Murmester K.; og
 - 6) Magnus Frederik Poulsen, S. af Enkefru P. i Faaborg.
- De „bestode“ alle; Specialkaraktererne ere opførte paa Side 17.

Ved 4de Klases Hovedexamen, som if. Lov af 1. April 1871 tillige meddeler den højere Realexamens Rettigheder, bestode og kjendtes modne til Oprykning i 5te Klasse: af den sprogl.-hist. Afdeling: A. P. Knudsen (71 Points), C. G. Kunze (78 P.), H. J. Nyholm (72 P.), N. F. Steen (48 P.), V. C. Garde (75 P.), C. A. T. F. Bühring (62 P.), og af den mathem.-naturv. Afdeling: F. G. J. Svendsen (81 P.), L. V. Bruun (78 P.) og H. F. C. Skeel (55 P.).

Følgende Privatister indstillede sig til Afgangsexamen for studerende og bestode: C. E. Hansen (1ste Kar. m. 91 P.), J. C. Hempel (2den K. m. 64 P.), K. Schmidt (2den K. m. 66 P.), alle af sprogl.-hist. Retning, samt C. Kalisch (2den K. m. 73 P.) og T. N. Krabbe (1ste K. m. 92 P.), begge af math.-nat. Retning. Ved den for Privatister forordnede præliminære Prøve bestode: H. Bæk (30 P.), Frøken E. V. C. Hamburger (39 P.) og Frøken A. S. Hude (39 P.).

Skolebetalingen, Legater og Fripladser.

Skolen er foruden forberedende eller Elementarskole tillige Latin- og Realskole. Den bestaar af 6 Elementar- eller Fællesklasser, 4 Realklasser, der forberede til Realafgangsprøven af højere Grad, og 6 studerende Klasser baade for den sproglig-historiske og den mathematisk-naturvidenskabelige Retning. — Drengene optages i Skolen, saa snart de kunne tale rent, og de modtages helst aldeles uforberedte.

Skolebetalingen, der erlægges maanedlig forud, er for en Discipel i 1ste Fællesklasse 6 Kroner, i 2den Fælleskl. 8 Kroner, i 3dje og 4de Fælleskl. 10 Kroner, i 5te—6te Fælleskl. 12 Kr., i 1ste og 2den Kl. 14 Kroner, i 3dje og 4de Kl. 16 Kroner, samt i

5te og 6te Klasse 18 Kroner. Af to Brødre betaler den ene, af tre de to 2 Kroner mindre maanedlig; for den fjerde Broder betales ingen Skoleløn. Af enhver Discipel erlægges i Novbr. og Jan. 2 Kroner som Brændselspenge, og for enhver, der indmeldes til nogen anden Klasse end 1ste og 2den Fællesklasse, 4 Kroner i Indskrivningspenge.

Naar en Discipel skal forlade Skolen, maa Udmeldelse ske mindst en Maaned i Forvejen, og ingen kan udmeldes uden til Udgangen af en Maaned; skér Udmeldelse med kortere Tidsfrist, maa Skolepenge erlægges, indtil den bestemte Udmeldelsestid er forløben. For de Disciple, der dimitteres til Universitetet eller prøves ved Realafgangsexamen, maa Skolepenge erlægges til Skoleaarets Udgang, d. e. til Udgangen af Juli. Hvis Skoleløn ikke er betalt for to Maaneder, kunne Forstanderne nægte vedkommende Elev Adgang til Skolen; i Sygdomstilfælde betales Skolepenge kun for én Maaned efter den, i hvilken Sygdommen indtræder. — Friplads for det kommende Skoleaar uddeles efter hver Aarsexamen; den tilstaas kun for et Aar, men kan søges paa ny. For at kunne erholde en Friplads er Trang og rosværdig Opførsel de første Betingelser; desuden kræves, at Disciplen ved Ævner og Flid viser sig værdig til en saadan Opmuntring og Understøttelse fra Skolens Side; Gjennemsnitskarakteren ved Omflytningerne og Examenene i Aarets Løb maa derfor være fuldt mg. Friplads eller nedsat Skolebetaling tilstaas i Reglen ingen Elev, förend han har været et Aar i Skolen.

Legater. 1. Den kongelige Friplads er tildelt E. Engelhardt i 4de Fælleskl. — 2. Moltkes Legater (40 Kr.) for to Sønner af kgl. Embedsmænd nødes af A. Winther i 5dje Kl. og E. Steenberg i 2den Kl. — 3. Hofraad Meyers Legat, som uddeles af Forstanderne, var tildelt: Mortensen og H. Nielsen i 1ste Kl., F. Norlander i 6te Fælleskl., Rosenberg og Hedemark i 5te Fælleskl. Andersen, Horstman og P. Jensen i 5dje Fælleskl. — Det if. Bekjendtgt. af 15. April 1858 oprettede Brockske Skolelegat (168 Kr.) for Elever, der ere bestemte for Handelsvejen, har været tildelt: C. Klein (i 4de Kl.), E. Irgens (i 5dje Kl.) og C. Fock (i 2den Kl.). — Fri Undervisning har desuden i Aarets Løb været tilstaaet 11 og Nedsættelse i Skolebetaling 9 Elever. — Af det Müller-Nielsenske Legat for Studenter, der udgaa fra denne Skole, tilstod Bestyrelsen (Geh.-Etatsr. A. F. Krieger, Kammerherre Worsaae og Forstanderne) Student Rongsted 100 Kr. og Student O. Friis 80 Kr.

Afgangsprøve for Studerende.

1879	Dansk Stil.		Old-nordisk.	Fransk.	Tysk.	Historie	Fysik.	Latin.			Græsk.	Points.	Hoved-karakter.
	I.	II.						skriftl.	læst	ikke læst			
Fugl	mg.	mg.—	mg.	mg.+	mg.+	ug.	mg.	mg.+	mg.	mg.+	mg.—	100	1ste
Rongsted	mg.—	mg.	g.	mg.—	mg.—	mg.—	g.	g.	mg.—	mg.	mg.—	86	1ste

Realafgangsprøve af højere Grad.

1879	Dansk Stil.	Tysk	Fransk.	Engelsk.	Natur-historie.	Geografi.	Historie.	Arith-metik.	Geometri.	Fysik.	Points.
Bredal	g.+	tg.+	g.	mg.—	mg.—	mg.—	ug.—	mg.+	g.+	ug.	67
Carstensen	mg.—	g.—	ug.—	g.+	g.	g.—	g.	mg.	ug.—	ug.—	65
Eilersen	mg.—	g.—	mg.	mg.+	mg.	ug.—	ug.	mg.+	g.	mg.+	74
Irgens	g.	g.—	g.+	mg.	ug.—	mg.—	tg.	mg.—	mg.—	mg.	63
2 Køhler	mg.—	mg.	mg.	ug.—	mg.	ug.—	ug.	mg.—	mg.	ug.—	79
Poulsen	g.—	g.	mg.—	ug.—	g.+	mg.	ug.	g.+	g.—	ug.—	68

Elevernes Antal og Fordeling.

Ved Skoleaarets Slutning i Juli 1879 var Discipeltallet 298; siden den Tid ere 76 Elever indtraadte i Skolen. I Aarets Løb udgik 32. Antallet er nu 342.

Eleverne ere fordelte i følgende Klasser:

6te Kl. (sprog. Afd.)	3	1ste stud. Kl.	25
» - (math. Afd.)	2	» Realkl.	18
5te - (sprog. Afd.)	9	6te Fælleskl. A . . .	21
» - (math. Afd.)	3	» — B . . .	23
4de stud. Kl. (sprog.)	10	5te Fælleskl. A . . .	15
» - - (math.)	3	» — B . . .	18
» Realkl.	8	4de — A . . .	19
3dje stud. Kl. (sprog.)	14	» — B . . .	16
» - - (math.)	2	3dje Fælleskl. A . . .	14
» Realkl.	6	» — B . . .	16
2den stud. Kl. A . . .	16	2den —	28
» - - B . . .	11	1ste —	25
» Realkl.	17		

Ved Skolen virkede følgende Lærere:

1. Hr. N. Wolff, *cand. theol.*, Lærer siden Februar 1851, Inspektør siden Oktober 1856; Religion, Regning og Skrivning.
2. — E. Bruun, Justermester, *cand. polyt.*, L. siden Avgust 1853; Fysik, Naturhistorie og geom. Tegning.
3. — C. F. Schrøder, Krigsassessor, *DM.*, L. siden Sept. 1853; leder Gymnastikundervisningen med Assistance af Hr. Gymnastiklærer Bøge.
4. — N. Lund, Kammerraad, *DM.*, L. s. Avg. 1868; Sang.
5. — E. A. A. Marcussen, Pr.-Lieut., Lærer ved Søofficersskolen, L. s. Avg. 1870; Fransk.
6. — Sig. Müller, *cand. magist.*, L. s. Maj 1871; Dansk, Geografi, Historie, Mythologi, Litteratur- og Kunsthistorie.
7. — A. C. Nissen, *cand. jur.*, L. s. Maj 1872; Tysk og Engelsk.
8. — F. Dyrland, *Dr. philos.*, *DM.*, Lærer ved Officersskolen, L. s. Avg. 1872; Dansk og Oldnordisk.

9. Hr. C. T. Kayser, *cand. theol.*, L. s. Avg. 1872; Religion.
10. — Chr. Møller, Præst ved St. Pavls-Kirken, L. s. Avg. 1873; Religion.
11. — Euchaire Baruël, *cand. magist.*, L. s. Avg. 1875; Fransk.
12. — S. L. Tuxen, *cand. philolog.*, L. s. Avgust 1875; Historie.
13. — C. C. J. Friis, *stud. magist.*, L. s. Sept. 1875; Dansk Historie og Geografi.
14. — Chr. P. J. Jørgensen, *cand. philolog.*, L. s. Avg. 1876; Latin og Græsk.
15. — O. G. Petersen, *cand. magist.*, L. s. Avg. 1876; Naturhistorie.
16. — Viggo A. Poulsen, *stud. magist.*, L. s. Avg. 1876; Naturhistorie og Geografi.
17. — Job. Ludv. Heiberg, *Dr. philos.*, L. s. April 1877; Græsk, Latin og Tysk.
18. — Vilh. Krøyer, *cand. phil.*, L. s. April 1877; Engelsk.
19. — S. Miskow, L. s. April 1877; Sang.
20. — Gerh. Hornemann, *stud. magist.*, L. s. April 1877; Historie, Dansk, Skrivning og Gymnastik (med de 2 laveste Elementarklasser).
21. — M. T. C. Lyngby, *stud. theol.*, L. s. Avg. 1877; Religion, Dansk og Skrivning.
22. — V. Unmack, *stud. polit.*, L. s. Avg. 1878; Tysk og Dansk.
23. — G. H. Wiwel, *cand. philolog.*, L. s. Avg. 1878; Dansk, Historie og Græsk.
24. — F. F. V. Lexow, *cand. phil.*, kgl. Translatør, L. s. Avg. 1878; Fransk og Tysk.
25. — F. P. V. Buhl, *Dr. philos.*, L. s. Avg. 1878; Religion og Tysk.
26. — J. Th. Lorenzøn, *cand. polytechn.*, L. s. Avg. 1878; Matematik og Regning.
27. — E. Gigas, *cand. magist.*, L. s. Avg. 1878; Fransk. (Siden April d. A., da Hr. G. paabegyndte en flere Maaneders Udenlandsrejse til Frankrig og Spanien, besørger hans Timer af Hr. *cand. phil.* U. P. Marcussen).
28. — H. Lund, *cand. polit.*, L. s. Avg. 1878; Dansk og Regning.
29. — M. C. Koefoed, *stud. philol.*, L. s. Marts 1879; Latin, Dansk og Regning.

30. Frøken M. Wigelsen, exam. Lærerinde; L. s. Juni 1879; Dansk og Skrivning i 1. og 2. Fælleskl.
31. Hr. P. Weilbach, *cand. phil.*, L. s. Avg. 1879; Dansk og Fransk.
32. — P. Henningsen, Landskabsmaler, L. s. Avg. 1879; Tegning.
33. — P. Knudsen, *cand. philolog.*, L. s. Avg. 1879; Latin, Tysk, Historie og Geografi.
34. — C. E. B. Krøbs, *cand. magist. & polit.*, L. s. Avg. 1879; Matematik.
35. — P. K. Prytz, *cand. magist.*, L. s. Avg. 1879; Fysik.
36. — H. Valentiner, *cand. magist.*, L. s. Avg. 1879; Matematik.
37. — C. H. Vogt, Ingenieur, L. s. Avg. 1879; Mathem. og Regning.
38. — V. K. S. Thoresen, *stud. philolog.*, L. s. Avg. 1879; Latin.
39. — H. M. Lassen, *cand. philolog.*, L. s. Jan. 1880; Geografi, Historie og Dansk.
40. — C. C. Warming, *stud. theol.*, L. s. Jan. 1880; Dansk.
41. — H. Jønsen-Tusch, Pr.-Lieutenant, L. s. Jan. 1880; Matematik.
42. — A. Linaa, Kommunelærer, L. s. April 1880; Regning.
43. — A. T. Henrichsen, Kunstmaler, L. s. April 1880; Skrivning.
44. — C. A. Lyngbye, *cand. philolog.*, L. s. April 1880; Geografi.

Af **Forstanderne** har Jean Pio, Prof., *cand. philolog.*, undervist i Latin og Fransk, og S. G. Møller, *cand. polytechn.*, i Matematik, Regning, Fysik og Geografi.

Af Skolens ældre Lærerpersonele afgik desværre *Cand. phil.* H. Bang ved Døden i April d. A. Han fejrede for et Par Aar siden sammen med os Kolleger sit 25-aarige Jubilæum som Lærer her ved Skolen. Han var en dygtig og samvittighedsfuld Mand til sin Gjerning og omfattede Skolen med stor Interesse og Kjærlighed. — Endvidere har *Dr. phil.* Gertz, der i 8 Aar har ladet Skolen nyde godt af sin store Kundskabsfyldte og sin ualmindelige Begavelse som Lærer, nu paa Grund af sin Stilling som filologisk Professor ved Universitetet maattet fratræde sin Virksomhed her.

Den ugentlige Timefordeling er følgende:

	VI. s.	V. m.	V. s.	V. m.	IV. s.	IV. m.	4. R.	III. s.	III. m.	3. R.	II.	2. R.	I.	1. R.	6.	5.	4.	3.	2.	1.	
Religion	2	2	2	2	"	"	"	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	"
Dansk	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	5	8	6	9	
Mythologi	"	"	"	"	"	"	"	"	1	1	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
Forstands- øvelser	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	1	2	1	1	
Latin	8	"	8	"	7	7	"	7	7	"	7	"	6	"	"	"	"	"	"	"	"
Græsk	5	"	5	"	5	"	"	5	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
Lit. & Kunst- historie	1	1	1	1	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
Tysk	4	4	3	3	3	3	4	2	2	3	3	3	2	3	3	2	4	"	"	"	
Fransk	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	4	"	"	"	"	
Engelsk	"	"	1	1	1	1	3	1	1	3	1	3	2	3	3	"	"	"	"	"	
Historie	3	3	3	3	2	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	"	"	"
Geografi	"	"	"	"	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	2	2	1	1	"	
Naturhistorie	"	"	"	"	2	2	2	2	2	2	2	2	3	3	2	2	1	1	1	"	
Mathematik . .	1	3	1	8	6	6	6	4	4	4	4	4	4	4	"	"	"	"	"	"	
Geom. Tegning	"	2	"	"	"	1	1	"	1	1	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	
Fysik	3	5	3	5	"	3	3	"	2	2	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	
Regning	"	"	"	"	"	"	1	"	"	1	1	2	2	2	3	3	4	4	5	5	
Skrivning	"	"	"	"	"	"	"	"	"	1	"	1	1	2	2	2	3	4	5	5	
Tegning	"	"	"	"	2	"	"	"	"	"	1	1	1	1	1	2	"	"	"	"	
Gymnastik . . .	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	
Sang	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	1	1	1	1	1	1	1	1	
	35	33	34	32	36	35	33	35	34	32	34	31	35	33	30	28	28	25	24	24	

I det forløbne Aar er Følgende gennemgaaet:

1ste Fællesklasse.

Modersmaalet (Frøken M. Wigelsen): Klassen har været inddelt i Partier efter Børnenes forskellige Udviklingstrin. Til Under-

visningen i Læsning har været benyttet Bredsdorffs „Billed ABC og Læsebog“. De yngre lære at kjende Bogstaverne og stave, medens de samtidig øves i at skrive paa Tavle, først enkelte Bogstaver, senere sammenhængende Ord. De flinkere læse rent og afskrive Lektien paa Tavle; alle ere øvede i Udenadstaven. I Forstandsøvelserne ere forskjellige Sider af Naturen og Menneskelivet behandlede til Dels med Benyttelse af Billeder.

Regning (M. C. Koefod). De flinkeste Elever have regnet Addition og Subtraktion med trezifrede Tal; det næste Hold regner Addition med Tal under 100; de nyeste og enkelte andre kunne kun regne med enkeltzifrede Tal.

2den Fællesklasse.

Religion (Th. Lyngby): Med flittig Benyttelse af Billeder mundtlig gennemgaaet den hellige Historie for fra til „Rigets Deling“.

Modersmaalet (G. Hornemann): Med Udeladelse af et Par Fortællinger er hele N. Juel Hansens Læsebog læst og for største Delen ogsaa repeteret. Næsten alle Digtene ere lærte udenad. Stiløvelserne have bestaaet i Afskrivning efter Bog og Nedskrivning uden Bog af de udenad lærte Digte. Ved Forstandsøvelserne er der i Forhold til Disciplenes Modtagelighed søgt at klare og ordne et almindeligt Forestillingsstof hentet fra alle Haande forskjellige Erkjendelsessfærer (f. Ex. det menneskelige Legemes Bygning, de almindeligste Fænomer i det Børnene omgivende Liv i Hjemmet og paa Skolen, Farverne o. s. v.) Ved en Del af disse Øvelser har Læreren benyttet F. Wiedemanns Präparationen für den Anschauungsunterricht og enkelte danske Anskuelsesbilleder.

Naturhistorie (V. A. Poulsen): Efter mundtlig Fremstilling ere de vigtigste Pattedyrformer blevne gennemgaaede.

Geografi (S. G. Møller): De almindelige geografiske Begreber, Danmarks Geografi og Landene i Evropa.

Regning (M. C. Koefod): Addition og Subtraktion med højere Tal; ligeledes Parentesregning; mundtlig har Klassen begyndt paa den lille Multiplikationstabel; 1 Gang om Ugen Hjemme-regning, jævnlig Tabel.

3dje Fællesklasse.

Religion (Th. Lyngby): Balslevs Bibelhistorie med Tilføjelser og Forklaring forfra til „Rigets Deling“, „Fadervor“ forklaret; nogle Psalmer.

- Modersmaalet** (Vald. Unmack og C. Warming): Af J. Pios og L. Wimmers Læsebog for de lavere Klasser er læst og repeteret Side 1—110. Til Udenadslæsning af Digte er Læsebogen benyttet. To Diktatstile om Ugen. Stavning og lidt Analyse.
- Geografi** (G. Hornemann): Med Benyttelsen af N. C. Roms Geografi for Borger- og Almueskolen er gennemgaaet Grundtrækkene af de fem Verdensdeles fysiske og polit. Geografi samt Kongeriget Danmark med Udeladelse af Jordbunden, Vejret og Frembringelser samt Befolkningen.
- Naturhistorie** (A. og B.: V. A. Poulsen): Efter Feddersens „100 Dyr“ er læst Pattedyrene, navnlig de vigtigere Former, oplyste ved Billeder og Gjenstande samt mundtlig Fortælling.
- Regning** (Linæa): Multiplikation og Division i ubenævnte Tal (Divisor 2 à 3-zifret). Hjemmeregning 1 Gang om Ugen.
- Forstandsøvelse** (Vald. Unmack): Læst og gennemgaaet Side 1—112 af Gräbners Robinson. Det har været Opgaven at klare Elevernes Begreber, udvikle deres praktiske Sans og øve dem i Anvendelse af de Kundskaber, de have indvundet ved den samtidige Undervisning i Bibelhistorie, Geografi og Naturhistorie.

Ade Fællesklasse.

- Religion** (Th. Lyngby): Balslevs Bibelhistorie fra „Rigets Deling“ til „Jesu Undergjerninger“. Troen, Fadervor og de 10 Bud med mundtlig Forklaring. Nogle Psalmer.
- Modersmaalet** (H. Lund): Fortællinger af Nordens Gude- og Heltesagn; Fortællinger af Nordens Historie Nr. 1—3 i Pios og Wimmers Læsebog for de lavere Klasser. Digtene Nr. 15, 25, 31, 33, 34, 35 og 47 ere lærte udenad. Gräbners Robinson Side 82—ud; enkelte Partier ere oversprungne, men Indholdet er fortalt Disciplene. En Diktatstil hver Uge. De vigtigste grammatikalske Begreber ere indøvede.
- Tysk** (Vald. Unmack): Læst og repeteret Stk. 1—30 af Listovs Elementarbog. 1 Stil om Ugen, jævnlig mundtlig Stil og megen Analyse.
- Historie** (C. Friis): N. C. Roms Fædrelandshistorie for Borger og Almueskoler, forfra til 1448.
- Geografi** (A: H. Lassen og B: C. Friis): Erslevs Geografi Nr. 4, forfra (Pag. 6) til Nordevropa.
- Naturhistorie** (A: Christensen og B: V. A. Poulsen): Efter Feddersens „100 Dyr“ er læst fra Krybdyrene indtil Edderkopperne.
- Regning** (N. Wolff): Division med ubenævnte Tal, Addition og

Subtraktion med benævnte Tal. Hjemmeregning 1 Gang om Ugen.

Forstandsøvelse (S. Müller): Fortællinger af Iliaden og Odysseen ere lagte til Grund for Samtaler, der skulle forberede til Læsningen af den græske Oldtidshistorie.

5te Fællesklasse.

Religion (Th. Lyngby): Den nye Pagts Historie fra „Jesu Lignelser“, efter Balslev, men med mange Tilføjelser og udførlig Forklaring. Luthers lille Katekismus med mundtlig Forklaring. Nogle Psalmer.

Modersmaalet (Wiwel): Pios og Wimmers Læsebog for de lavere Klasser benyttet til Oplæsning, og Indøvelse af Sproglæren efter Dorph. Flere Digte ere lærte udenad. En Stil om Ugen (Diktat og i A ogsaa Gjenfortælling).

Fransk (A: Ph. Weilbach og B: Lexow): Af Pios Lærebog for Begyndere læst og repeteret Stykkerne 1—47 inkl. med grammatiske Anmærkninger. Omtrent en Stil om Ugen.

Tysk (A: Knudsen og B: Lexow): I Listovs Elementarbog Side 44—82, af Nissens Tillæg ere fem Digte lærte udenad. I Løkses „Kortfattet tysk Grammatik“ er læst Side 11—35. Enkelte skriftlige Øvelser i Tysk.

Historie (A: C. Friis og B: H. G. Wiwel): Roms Lærebog i Fædrelandshistorie, fra 1448 til Nutiden; Oldtidens Historie indtil Romerne efter Bohrs forberedende Lærebog i Verdenshistorien.

Geografi (A: V. Poulsen og B: C. Friis): Fra Nordevropa til Asien efter Erslevs Lærebog Nr. 4.

Naturhistorie (V. Poulsen): Lützens Lærebog Nr. 2: forfra til Padderne.

Regning (A: M. C. Koefoed og B: H. Lund): Brøkers Addition og Subtraktion; Regula de tri i hele Tal. 1 Hjemmeregningsstykke og 1 Gang Hovedregning ugenlig.

6te Fællesklasse.

Religion (A: N. Wolff og B: C. Kayser): Hele Balslevs Bibelhistorie. Balslevs Forklaring til Luthers Katekismus, 1ste Hovedstykke. Nogle Psalmer.

Modersmaalet (C. Friis): Pio og Wimmers Læsebog for Mellemklasserne er brugt til Oplæsning og Analyse, med Benyttelse af Dorphs danske Sproglære. Der er gennemgaaet forfra til

„Retskrivningslære“. Flere større Digte ere lærte udenad. En Stil om Ugen (Gjenfortælling).

Fransk (A: Lexow og B: E. Gigas): Pios Lærebog for Begyndere S. 16. til S. 41. 1 Hjemmestil hveranden Uge. Formlæren læst og repeteret.

Tysk (S. Müller): Listovs Elementarbog fra S. 66 og ud. Launy og Pios Læsebog S. 1—10. De ni første Stykker af Nissens Tillæg til Listovs Elementarbog ere benyttede til mundtlige og skriftlige Øvelser, og af samme Bog ere enkelte Digte lærte uden ad. Substantivers, Adjektivers og Verbers Bøjning efter Løkkes lille Grammatik.

Engelsk (V. Krøyer): Listovs Ledetraad, 1ste Afdeling, hele Bogen med Undtagelse af de blandede Øvelser.

Historie (Lassen): Fra Italien, Bogen ud. (Bohrs Historie.)

Geografi (Lassen): Erslev Nr. 4 fra Asien til almindelige Betragtninger.

Naturhistorie (A: E. Bruun og B: V. Poulsen): Lützens Zoologi Nr. 2: Mennesket, Fiskene og Leddyrene. V. Poulsens lille Plantelære, omtrent den første Halvdel.

Regning (S. G. Møller): De fire Regningsarter med Brøk og Reguladetri.

1ste Klasse (stud. og Real.)

Religion (C. Kayser) Balslevs Forklaring til Luthers Katekismus, 2det Hovedstykke. Assens mindre Bibelhistorie, forfra til Rigets Deling.

Modersmaalet (stud. Kl. Ph. Weilbach og Realkl. Lassen): Pios og Wimmers danske Læsebog for Mellemlasserne er benyttet til Oplæsning og Analyse (efter Dorphs Sproglære). Adskillige Digte lærte udenad. I Reglen tre Stile om Maanedens.

Fransk (stud. Kl. Lexow): Pios Lærebog fra S. 96 ud; hele den tilhørende Grammatik. 1 Hjemmestil hveranden Uge. — (Realkl. E. Gigas): Pios Lærebog for Begyndere fra Side 61 og ud; hele den tilhørende Grammatik. 1 Hjemmestil ugentlig.

Tysk (stud. Kl. Wiwel): Pios og Launys tyske Læsebog p. 1—43, 80—98. 1 Stil hveranden Uge efter Ankjærs Stiløvelser. Formlæren efter Løkkes mindre Grammatik. (Realkl. Dr. Buhl): Af Læsebogen Side 1—43, 54—79, 90—96. 1 Stil om Ugen efter Ankjær. Formlæren efter Løkke.

Engelsk (V. Krøyer) Stud. Kl.: Listovs English Reader forfra til

Side 28. — *Realkl.*: Listovs Ledetraad 2. Afd. forfra til Side 50.
En Stil om Ugen.

Latin (M. C. Koefoed): K. Mikkelsens Læsebog gennemgaaet;
c. 50 Stile.

Historie (*stud. Kl.* S. Müller og *Realkl.* G. Hornemann): Hele
Bohrs forberedende Lærebog i Middelalderens Historie læst og
repeteret.

Geografi (C. Friis): Erslevs Geografi Nr. 2, fra Nordevropa til
Schweiz.

Naturhistorie (*stud. Kl.* E. Bruun): Pios Sundhedslære. Lützens
Zoologi forfra til Fuglene. Poulsens lille Plantelære fra vild
Kjørvel ud. — (*Realkl.* V. A. Poulsen): Pios Sundhedslære.
Lützens Zoologi Nr. 2: Pattedyr og Fugle. Poulsens lille
Plantelære hele Bogen. Til Naturhistorieundervisningen er der
desuden knyttet en kort Fremstilling af de Grundstoffers Kemi,
som ere blevne omtalte ved Undervisningen og oplyste ved
Forsøg.

Mathematik (H. C. Vogt, Smiths Bog, Arithmetiken til § 8 (Potens)
samt Indledning til Geometrien efter samme Bog.

Regning (H. C. Vogt): Kurs-Regning, simpel Rentesregning og blandede
Opgaver efter Bokkenheusers Regnebog.

2den Klasse (stud. og Real.)

Religion (*stud. Kl.* C. Kayser og *Realkl.* N. Wolff): Balslevs Forklaring
til Luthers Katekismus, 1ste, 3dje, 4de og 5te Hovedstykke.
Assens mindre Bibelhistorie fra Rigets Deling til Jesu 3dje
Ophold i Jerusalem.

Modersmaalet (S. Müller): Hammerichs Læsestykker ere benyttede
til Oplæsning og Analyse, og af samme Bog er en Del Digte
lært uden ad. Af Læreren og Disciplene er desuden oplæst et
Par af Holbergs Komedier samt Digterværker af Oehlenschläger,
Povl Møller og flere ældre og nyere Forfattere. 30 Stile.

Fransk (*stud.* A. Euch. Barué): Pios Læsebog for Mellemlas-
serne S. 1—40, 47—61, 114—127. Hele Formlæren. 1 Hjemme-
stil hver Uge efter Arlauds Stileøvelser. — (*stud.* B. Lexow):
Pios Læsebog for Mellemlas-
serne, S. 1—62. Form-
læren. 1 Hjemmestil hver Uge efter Arlauds Stiløvelser. —
(*Realkl.* F. Lexow): Pios Læsebog for Mellemlas-
ser, S. 1—52,
40—62. Formlæren, Hjemmestil hveranden Uge.

Tysk (*stud. Kl.* A: Dr. Buhl. B: Dr. Heiberg): Launys og Pios
tyske Læsebog fra Side 118 Bogen ud; nogle Digte af Kellers
Mustersamling. Formlære og Syntax efter Løkke. 1 Stil om

Ugen efter Ankjærs Stiløvelser; af og til mundtlig Stil. — (*Realkl. Dr. Buhl*): Det samme i Læsebogen; 1 Stil ugentlig. Formlæren efter Løkke.

Engelsk (V. Krøyer): *Stud. Kl.* Routledge English Reading fra Side 89, Bogen ud. — *Realkl.* Listovs Ledetraad 2. Afdl. fra St. 107 og Bogen ud. En Stil om Ugen. Formlæren i Løkkes Grammatik.

Latin (A: *Dr. Heiberg*): Eutropius IV., V., VI., 1—10, Caesar de bello Gall. I., 30—54; II., 1—15 læst og repeteret. Formlæren og Kasuslærens Hovedtræk efter Madvig. 1 Stil hjemme om Ugen, i Reglen ogsaa en paa Skolen; jævnlig mundtlig Oversættelse fra Dansk. Forchhammers Stiløvelse. — (B: *J. Thoresen*): Det samme som A.

Historie (*Stud. A: Wiwel* og *B: Knudsen*, *Realkl. S. Müller*): Blochs Lærebog i den nyere Tids Historie, forfra til den franske Revolution.

Geografi (*stud. A: C. Friis*): Erslevs Lærebog Nr. 2, fra Schweiz Bogen ud. — (*stud. B: Knudsen*): Som A. — (*Real. Lassen*): Fra Asien Bogen ud efter Erslev Nr. 2.

Naturhistorie (*stud. Kl. A & B: V. A. Poulsen*): *Zoologi*: Lützens Zool. Nr. 2; Fugle og Leddyr. *Botanik*: Efter Ströms Plante- riget er læst Indledningen og de Frikronbladede. — (*Realkl. E. Bruun*): Slutningen af Pios Sundhedslære fra § 22; Ströms Planterigets Naturhistorie, fra de Helkronede til Lönboplan- terne; Lützens Zoologi Nr. 2, Menneskets Indretning og Pattedyrene samt Indledningen til Fuglene.

Arithmetik (*stud. Lorenzen*): Smiths Bog fra § 7 til andet Afsnit. — (*Real. Jenssen-Tusch*): Smiths Bog § 1—9 og deraf til Art. 133. Opgaver 1 Gang ugentlig.

Geometri (*stud. Lorenzen*): Smiths Bog, 2det Afsnit, § 1—8 inkl. Matematiske Opgaver en Gang om Ugen. — (*Real. Jenssen-Tusch*): Smiths Bog § 1—8 inkl. Opgaver en Gang ugentlig.

Regning (*stud. Lorenzen*): Bokkenheusers Regnebog for Mellemlasserne, Exempler valgte af blandede Opgaver, fra Side 44 til Enden af Bogen Hjemmeregning en Gang om Ugen. — (*Real. Jenssen-Tusch*): Som den stud. Kl.

3dje Klasse (*stud. og Real.*)

Religion (*Dr. Buhl*): Balslevs Forklaring til Luthers Katekismus og Assens Bibelhistorie helt.

Modersmaalet (*Wiwel*): Læsning og Analyse efter Hammerichs

- Læsebog; adskillige Digte lærte udenad, flere af den danske Litteraturs betydeligste Digterværker oplæste, dels af Læreren, dels af Eleverne. Hovedpunkterne af den danske Litteraturhistorie indtil Holberg samt den danske Grammatik mundtlig gennemgaaede. 2 Stile maanedlig, mest af et i Forvejen bekendt Indhold.
- Mythologi** (S. Müller): Den græske Gudelære gennemgaaet med Dorphs lille Bog som Grundlag, den nordiske mest ved mundtlige Foredrag; dog har Flertallet af Eleverne frivillig anskaffet og læst W. Horns „Vore Fædres Guder“.
- Fransk** (E. Gigas): Pios Læsebog for Melleml. læst og repeteret S. 47—58, 59—60, 65—68, 71—74, 92—106, 112—129, 157—171. Repeteret Formlæren og det Vigtigste af Syntaxen.
- Tysk** (C. A. Nissen): Kapers og Simonsens Læsebog for de højere Klasser: Prosa S. 1—36, 67—77, 107—119, 172—188; Poesi: 21 Digte. Formlæren rep. undtagen Kjønslæren. En Hjemmestil hver Uge. — Realisterne desuden i Kapers Stiløvelser for de højere Klasser mundtlig Stk. 1—9, 11, 12, 25—30, 32, 34.
- Engelsk** (V. Krøyer): *Stud. Kl.* Listovs Læsestykker og Stiløvelser 1: de engelske Stykker Side 1—63. *Realkl.* Listovs Læsestykker 1: Side 1—63 og Listovs Læsest. 2. Afd. Side 1—85. En Stil om Ugen. Løkkens Grammatik; hele Formlæren.
- Latin** (Knudsen): Læst og repeteret Ciceros Taler mod Catilina I—II; Cæsar de bello Gallico II; Ovids Metamorfoser efter Blochs Udvalg: Cadmus, Actæon, Cadmus's Forvandling og Pyramus og Thisbe. Syntaxens Hovedtræk, samt repeteret Formlæren efter Madvig. En Hjemmestil hver Uge; hveranden Uge en Stil paa Skolen, hveranden mundtlig Oversættelse fra Dansk til Latin.
- Græsk** (Wiwel): Formlæren efter Berg med Exempler af sammes Forskole; Schenkl's Chrestomathie aus Xenophon S. 115—29 (Anabasis I, cap. 1—2, 5, c. 4, 11—19, c. 5—6).
- Historie** (Wiwel): Efter Blochs Lærebog Oldtidens Historie samt den nyeste Historie fra 1789.
- Geografi** (Lyngbye): Fra Nordevropa til Amerika: repeteret til Asien. Erslevs Lærebog Nr. 2 benyttes.
- Naturhistorie** (O. G. Petersen): Lützens Zoologi Nr. 2, Leddyrene og Fuglene indtil Hönsene. Ströms Botanik, Indledningen og de frikronbladede.
- Naturlære** (E. Bruun): Lorenz's kortfattet Naturlære forfra med Tilføjelse af adskilligt, især af hvad der kan have praktisk Interesse. Jordens og Maanens Bevægelser, gennemgaaede ved mundtlig Fremstilling og Tegning.

5te Klasse (sprog.-hist. og mathem.-naturv.).

Modersmaalet (Dr. Dyrland): Med en Time om Ugen er af Wimmers oldnordiske Læsebog læst S. 1—36 og af hans mindre Formlære det Meste af Lydlæren og af Navneordenes Bøjning samt Tillægsordenes Bøjning i stærk Form, de personlige og paapegende Stedord, de stærke Udsagnsords Dannelsesmaade og Bøjningsmønstre. Se for Resten 6te Klasse.

Religion (C. Møller): Den apostoliske Tidsalder er karakteriseret ved Gjennemgang af det Nye Testaments Skrifter med særlig Fremhævelse af udvalgte Stykker for hver enkelt Forfatter. Og den apostoliske Trosbekjendelse er i Overensstemmelse dermed belyst. Derefter ere den nyeste Tids Kirkebevægelser, med Mynster, Grundtvig og Kierkegaard som Forkæmpere herhjemme, skildrede og det kristelige Livs Sammenhæng med Troen paa Gud Fader, Søn og Hellig Aand omhyggelig paavist.

Almindelig Litteratur- og Kunsthistorie (S. Müller): Undervisningen er beregnet paa et toaarigt Kursus. I Aar er gjennemgaaet Middelalderens, Renaissancens og den nyere Tids Kunst og Litteratur. Udvalgte Digterværker ere oplæste i Oversættelse; ved Undervisningen i Kunsthistorien har der stadig været fremlagt Afbildninger, ogsaa et Par Gange har Klassen under Ledelse af Læreren besøgt den kongelige Malerisamling.

Latin (C. Jørgensen og Prof. Jean Pio): Ciceros Tale for S. Roscius og Laelius, Vergils Aeneis II. læst og repeteret, Livius XXXIII., Cap. 18 til Slutn. og XXXIV. indtil Cap. 18, Horats's Oder i Udvalg af 2. og 3. Bog; 11 Breve af 1ste Bog. Extemporal Læsning efter Henrichsens Opg. 1 Version om Ugen efter samme.

Græsk (Dr. Heiberg): Platons Apologi, Herodot IX. Homers Od. XIX. XX. XXI. XXII. Repeteret det hele Pensum.

Tysk (C. A. Nissen): Det Samme som VI. Kl. undtagen Hauff, Memoiren des Satan og Litteraturhistorien.

Fransk (Ed. Marcussen): Udvalgte Stykker af Baruël og Michelsen: Franske Prosastykker af nyere Forfattere (Balzac, Victor Hugo, George Sand, Alfred de Musset, Octave Feuillet). Hele Grammatikken efter J. Pio. 1 Stil om Ugen samt mundlig Stil efter Pios Stiløvelser.

Engelsk (C. A. Nissen): Sheridan, the school for scandal. Repeteret Formlæren.

Historie (S. L. Tuxen): Den nyere og den nyeste Tids samt Nordens Historie efter Blochs og Thriges Lærebøger. Alt repeteret.

- Naturlære** (sprog.-hist. Afdl. K. Prytz): Efter Lorenz's Kortfattet Naturlære er læst forfra til Lyset. (math.-naturv. Afdl. S. G. Møller): Efter P. Münchs Lehrbuch der Physik er læst: mekanisk Fysik forfra til Side 54 og Læren om Varme, Magnetisme og Elektricitet.
- Astronomi** (sprog.-hist. Afdl. K. Prytz): Efter Jörgensens Astronomi er læst forfra til Maanen. — (math.-naturv. Afdl. S. G. Møller): Efter Jörgensens Astronomi forfra til Solsystemet.
- Arithmetik** (H. Valentiner): Jul. Petersens Arithmetik og Algebra er læst og repeteret.
- Geometri** (H. Valentiner): Jul. Petersens Trigonometri er læst og repeteret; af samme Forf.s Stereometri er læst og repeteret forfra til Keglesnit, af hans Konstruktionsopgaver er gennemgaaet forfra til „Kurvers Multiplikation“. Projektions-tegning (Jenssen Tusch): Af Seidelins Læreb. i Projekttegn. er læst og repeteret forfra til Art. 21 inkl.

6te Klasse (sprog.-hist. og mathem.-naturv.)

Modersmaalet (Dr. Dyrland): Med to Timer om Ugen er af Wimmers oldnordiske Læsebog læst S. 37—107 (med Overspringelse af Versene i Gunnlaugs Saga), hvornæst det Hele er repeteret; ogsaa Formlæren er læst til Ende, og under Repetitionen er det Meste af det første Gang Oversprungne medtaget. For Resten har Undervisningen været fælles med 5te Klasse. Et af Digtene bag i Wimmers Læsebog er oversat og fortolket af Læreren. Flere af de danske Stile have været ledsagede af Dispositioner. Følgende Æmner ere behandlede: 1) Fritiden, dens Nødvendighed og rette Benyttelse. 2) Hvorledes kan man forklare sig Modsætningen mellem Holbergs Theori og Praxis med Hensyn til Udenlandsrejser? 3) Brev til en Ven eller Velynder, hvori denne bedes om at gjøre Brevskriveren en væsentlig Tjeneste. 4) Fordelene og Farerne, særlig for Ungdommen, ved Opholdet i en stor By. 5) Mark og Skov om Efteraaret. 6) Aarsagerne og Anledningen til den første franske Revolution. 7) Hvorfor holder man Mindefester for berømte Mænd? 8) Tanker ved Synet af Frihedsstøtten. 9) Sand Beskedenhed og falsk Undseelse. 10) Krigene i Italien i Slutningen af det 15de og Begyndelsen af det 16de Aarhundrede. 11) Efter Selvalg: a) Den kristelige Kunst i Italien for Renaissancen (7 Besvarelser), eller b) Dante (8 Besvarelser). 12) Godgjørenhed, dens Væsen og Værd. 13) „Liden Tue vælter ofte stort Læs“. 14) Hvorfor bør vi være forsigtige i vore Domme om

Andre? 15) Sammenligning mellem Aarstiderne og Menneskelivets Aldre. 16) En langvarig Freds Velsignelser og Farer. 17) Selvvalgte Æmner (af Besvarelserne behandlede 4 litterær-historiske Æmner, 2 kulturhistoriske, 1 kunsthistorisk, 2 naturvidenskabelige, 2 historiske Personligheder, 3 gave Naturskildringer, 1 Beskrivelse af et Genremaleri paa Udstillingen, 1 af Københavns Orlogsværft og 1 en novellistisk Skizze). 18) Forholdet mellem Gejstligheden og Kongemagten i Danmark fra Valdemar Sejrs Død til Reformationens Indførelse.

Hver Discipel har holdt Foredrag over et selvvalgt Æmne: 1) Sören Kierkegaard. 2) Om Vindforholdene, 3) Om Trældommen i Norden, med særligt Hensyn til Danmark. 4) Meteoriterne. 5) Dampskibsfartens Historie. 6) Folket i Finland. 7) Darwin og Darwinismen. 8) Napoleons Felttog til Rusland 1812. 9) Fregatten Alexander Newskys Stranding ved Jyllands Vestkyst. 10) Griffenfeld. 11) Sokrates. 12) Joh. Ewald. 13) Danmark 1848. 14) Taterne. 15) Grundtrækkene af Plantegeografien. 16) Om Termitterne. 17) Kometerne og deres fysiske Beskaffenhed.

Religion (C. Møller); se under 5te Klasse.

Almindelig Litteratur og Kunsthistorie; se under 5te Klasse.

Latin (C. Jørgensen): Plautus's Mostellaria. Horats's Breve I. Bog (undtagen 15. og 18.), II. Bog 1. Brev. Af Oderne II., 3. 4. 6. 7. 8. 9. 12. 13. 14. 15. 17. III., 8. 9. 11. 13. 16. 17. 18. 19. IV., 2. Udvalg af Catul, Tibul og Properts efter K. P. Schulzes Röm. Elegiker, nemlig af Catul følg. Digte (Haupt) Nr. 1. 2. 3. 4. 8. 9. 14. 30. 31. 36. 44. 46. 49. 50. 64 (V. 50 til 265). 65. 75. 76. 84. 85. 87. 93. 96. 101. 116., af Tibul I., 1. 3. 7. 10. II., 1. 2. 5. III., 1. 3. 5. IV., 2. 4., af Properts V., 11. Af Ovids Tristia: I., 3. 6. 7. III., 3. 10. IV., 10. Ciceros Cato og Laelius. — Til Afgangsexamen opgives foruden det Ovennævnte: Vergils Aeneides II. Bog. Ciceros Tale for S. Roscius. Livius XXVII. Bog og Slutningen (fra Cap. 28) af XXX. Senecas consol. ad Marciam og Tacitus's Agricola. Extemporallæsning af Caesars Gallerkrig og Henrichsens Opgaver. 1 Versjon om Ugen efter Henrichsens Opg.

Græsk (Dr. Heiberg): Platons Apologi og Kriton. Herodot VIII., 66—144. Lukians Charon. Homers Odyssé XIX., XX., XXI. Repeteret hele det opgivne Pensum.

Tysk (C. A. Nissen): Hoffmanns Meister Martin der Kufner; Goethes Götz von Berlichingen; Zschokkes der todte Gast (noget over Halvdelen); Berns deutsche Lyrik c. 200 Sider. Formlæren rep. og hele Syntaxen læst; c. 10 Hjemmestile. —

VI. Klasse særskilt: Hauffs Memoiren des Satan; Litteraturhistorien i kort Udtog.

- Fransk** (Ed. Marcussen): Udvalg af Baruël og Michelsen som V. Kl. 1 Stil om Ugen, dels efter Marcussen og Pios Méthode Robertson, dels efter opgiven Text. Méthode Robertson 1—14 Time, samt Stiløvelserne og hele Grammatikken og Fraseologien; desuden Grammatikken suppleret efter Pios franske Grammatik. Kursorisk: le Village af Oct. Feuillet. Extemporeret efter Baruël og Michelsens Udv.
- Historie** (S. L. Tuxen): Middelalderens, den nyere og den nyeste Tids Historie læst og repeteret efter Blochs Lærebøger; Oldtidens og Nordens Historie repeteret efter Thriges Lærebøger.
- Naturlære** (sprogl.-hist. Afd. K. Prytz): Repeteret efter Lorenz's Naturlære det ifjor Læste; desuden læst det samme som 5te Klasses sprogl.-hist. Afd. — (math.-naturv. Afdl. S. G. Møller): Efter P. Münchs Lehrbuch der Physik Varme, Magnetisme og Elektricitet og forrige Aars Pensum repeteret.
- Astronomi** (sprogl.-hist. Afdl. K. Prytz): Jörgensens Astronomi. (math.-naturv. Afdl. S. G. Møller): Læst Jörgensens Astronomi ud og repeteret hele Bogen.
- Arithmetik** (C. Krebs): Jul. Petersens Arithmetik og Algebra I., II. & III. repeteret.
- Geometri** (C. Krebs): Mundts Geometri repeteret. Jul. Petersens analytiske Geometri læst og repeteret. — Projektionstegning (Jenssen Tusch): Af Seidelins Lærebog i Projektionstegning er læst og repeteret fra Art. 22 og ud.

-
- Sang**: I 1ste, 2den og 3dje Fællesklasse have de smaa Drengene lært at synge Skolens Morgensange, samt en Del fædrelandske og Børne-Sange. Fra 4de Fællesklasse—1ste Klasse er Undervisningen væsentlig meddelt efter N. Lunds forskjellige Hæfter. — I den daglige Morgensang deltage alle Disciplene.
- Tegning** (5te Fælleskl.—2den Kl.): Efter Disciplenes forskjellige Udvikling er benyttet: Fortegninger, Gibsmodeller, skyggede Ornamenttegninger og Modeller af Træ og Terrakotta.
-

Discipelbibliotheket bestyres af 2 Lærere i Forbindelse med en af øverste Klasses Elever. Udlaan finder Sted hver Onsdag Formiddag i Frikvartererne. Kontingentet er 16 Øre mdl.

Alle Skolerekvisiter (Skrive- og Tegnebøger, Blyanter, Grifler og desl.) kunne kjøbes i Skolens Udsalg.

Skolens naturhistoriske Samling er i Aarets Løb bleven betydelig forøget ved Gaver og Indkjøb. Idet vi hidsætte en Liste over de vigtigste af de os forærede Naturgjenstande, takke vi hjærtelig Giverne for den Interesse, de herved have vist Skolen, og tilføje, at det særlig har glædet os, at saa mange af Skolens Elever paa denne smukke Maade have hjulpet til at fremme Undervisningen.

Fra Elever have vi modtaget følgende:

Aage Albeck, 6te Fællkl.: Takker af *Cervus Tarandus* (Rensdyr).

Knud Andersen, 6te Fællkl.: Gladius af *Sepia*.

Hjalm. Damm, 3dje stud. Kl.: *Anatifa* og *Otion*, fl. Exempl.

Leopold Damm, 2den stud. Kl.: nogle Nereider.

Peter Hansen, 2den stud. Kl.: *Conus vitellus* (Keglesnekke).

Georg Heinrichy, 1ste Realkl.: *Solea vulgaris* (Tunge).

Chr. Kisky, 2den stud. Kl.: *Python reticulatus* (Kvælerslange),

Draco fimbriatus (Drage), *Ateuchus* sp. (Pillebille).

Thor Møller, 6te Fællkl.: *Clupea sprattus* (Brisling).

Carl Joh. Moltke, 2den stud. Kl.: *Lucanus Cervus* (Eghjort),

fl. Exempl.

Rudolf Rothe, 2den stud. Kl.: En Samling Fugleæg.

Vincent Schultz, 2den stud. Kl.: Horn af *Gemse*.

H. Trolle, 3dje stud. Kl.: *Sepia*-Skal samt en *Echinus* sp.

Bazaine Vincent, 5te Fællkl.: *Limulus moluccanus* (Dolkhale),

flere Hudskjolde af Havskildpadde samt et Kranium af samme.

Rudolf Wellendorf, 1ste Realkl.: Kranium af Krage; Takker

af Raadyr.

Holger Frese, 1ste Fælleskl., Stængel af *Saccharum officinarum*

(Sukkerrør).

Fra andre Givere følgende:

Hr. Inspektør N. Wolff: Kranier af Isbjörn og Hvalros.

Hr. L. Nielsen: Ung Blaahaj samt en fossil Hajtand.

Hr. stud. med. C. Svendsen: *Tænia mediocanellata* (Bændelorm).

En Anonym: En Gekko (*Platydactylus*).

Ved V. A. Poulsen: Kranium af Pindsvin; nogle Arter *Anolis*;

et Par Hajfostre; en Sømus (*Spatangus*); *Testudo Graeca* (den

græske Landskildpadde); *Vesperugo pipistrellus* (Flaggermus);

Lacerta agilis med Æg; en *Exocoetus volitans* (Flyvefisk);

Petromyzon fluviatilis (Flod-Lampret); Damrokke (*Apus*); *Loligo*

vulgaris (Kalmaren), m. m. m.

I næste Skoleaar bruges følgende Bøger*).

1ste Fællesklasse.

Bredsdorffs ABC og Læsebog, 5dje Udg. 1879.

2den Fællesklasse.

Krohns lille Geografi. C. Møllers Bibelhistorie. Bokkenheusers Regnebog f. Begyndere. Feddersens „100 Dyr“. Sundströms naturh. Atlas. Skolens Morgensange.**)

3dje Fællesklasse.

Pio og Wimmer danske Læsebog for de lavere Klasser. Gräbners Robinson (den billige Udg.). C. Møllers Bibelhist. Bokkenheusers Regnebog for Begyndere. Et Atlas. Feddersens „100 Dyr“. Roms Geografi. Sundströms natnrh. Atlas. Skolens Morgensange.

4de Fællesklasse.

Pios og Wimmers danske Læsebog for de lavere Klasser. Gräbners Robinson (den billige Udg.). C. Møllers Bibelhist. Luthers 1. Katekismus. Listovs tyske Læsebog. Roms Danmarks-historie og Geografi. Bokkenheusers Regnebog for Begyndere, og (senere) Regnebog for Mellemlasserne. Et Atlas. Feddersens „100 Dyr“. Skolens Morgensange.

5te Fællesklasse.

Balslevs Bibelhist. Pios og Wimmers danske Læsebog for de lav. Kl. Dorphs lille danske Sproglære. Listovs tyske Læsebog med Nissens Tillæg. Løkkes tyske Gramm. Pios franske Lærebog for Begyndere, 3dje Udg. Roms lille Danmarkshist. Bohrs forber. Lærebog i Verdenshist. (Oldtiden). Bokkenheusers Regnebog for Melleml. Erslevs Geografi Nr. 4. Lützens Naturhist. Nr. 2. Et Atlas. Skolens Morgensange.

6te Fællesklasse.

Assens lille Bibelhist. Balslevs Katekismus. Pios og Wimmers danske Læsebog f. Melleml. Dorphs Sproglære. Listovs tyske Læsebog med Nissens Tillæg, senere Launys Læsebog. Ankjærs Stiløvelser. Løkkes tyske Gramm. Pios franske Lærebog for Begyndere. Listovs Ledetraad i Engelsk, 1ste Afd. Bohrs forber. Lærebog (Oldtiden). Erslevs Geografi Nr. 4. Lützens Naturhistorie Nr. 2, senere: V. Poulsens lille Plantelære. Et Atlas. Bokkenheusers Regnebog for Melleml. Skolens Morgensange.

1ste Klasse.

Det nye Testament. Assens lille Bibelhist. Balslevs Katekismus. Pios og Wimmers danske Læsebog for Melleml. Launys

*) De forskjellige Hæfter af Lunds Sangbøger og enkelte andre Bøger, som her ikke ere anførte, ville blive opgivne ved Skoleaarets Begyndelse.

**) Morgensangene sælges paa Skolen.

tyske Læsebog. Ankjærs Stiløvelser. Løkkes Gramm. Pios franske Lærebog f. Beg. Smiths Mathematic. Erslevs Geografi Nr. 2. Mikkelsens latinske Læsebog. Lützens Naturhist. Nr. 2. Pios Sundhedslære. Bohrs forber. Lærebog i Historien, 2. Del (Mid delalderen). Realisterne: Listovs Ledetraad i Engelsk, 2den Afd. Skolens Morgensange. Et Atlas.

2den Klasse.

Balslevs Katekismus. Assens lille Bibelhist. Sig. Müllers danske Læsebog. Eicherts Chrestomathia Latina, 1ste Hæfte, Leipzig 1863. Iversens Stiløvelser. Madvigs lat. Grammatik. Pios franske Læsebog for Melleml. (3dje Udg.), Arlauds Stiløvelser og Pios franske Grammatik. Blochs nyere Historie. Erslevs Geografi Nr. 2. Launys tyske Læsebog. Løkkes Gramm. Lützens Naturhist. Nr. 2. Smiths Mathematic. Skolens Morgensange. Realkl. Listovs Ledetraad i Engelsk, 2den Afd. Løkkes engelske Gramm. Et Atlas.

3dje Klasse.

Balslevs Katekismus. Assens lille Bibelhistorie. Hammerichs danske Læsebog. Cæsar de bello Gallico. Ciceros catilin. Taler. Ovids Metam. (Blochs Udg.) I. Madvigs lat. Gramm. Iversens Stiløvelser. De græsklæsende: Bergs græske Forskole og Schenkl's Chrestomathie af Xenofon, samt Bergs græske Gramm.; de andre: Lorenz' Naturlære. Kapers og Simonsens Læsebog f. de h. Kl. 2den Udg. Kapers Stiløvelser for de højere Klasser. Løkkes Gramm. Pios franske Læsebog for Melleml., Grammatik, Glossar og Arlauds Stiløvelser. Blochs Historie. Erslevs Geografi Nr. 2. Smiths Mathematic. Lützens Naturhist. Nr. 2. Et Atlas. Bergs Atlas over den gamle Verden. Skolens Morgensange. Listovs eng. Læsest. og Stiløv. I. Løkkes engelske Grammatik.

4de Klasse.

Ciceros catilin. Taler. En Del af Livius. Ovids Metam. Madvigs lat. Gramm. (Homers Odyssee 6te B. Schenkl's Xenofon. Bergs græske Formlære). Smiths Mathematic. Blochs Historie. Lützens Naturhistorie. Lorentzens tyske Stiløvelser. Pios Lectures franç., Glossar, Grammatik og Stiløvelser I. Erslevs Geografi Nr. 2. Lützens Naturhist. Nr. 2. (Lorenz' Naturlære). Listovs eng. Læsest. II. Løkkes eng. Grammatik.

For **5te** og **6te Klasse** ville de nye Bøger blive opgivne ved Læseaarets Begyndelse.

Som en Frugt af Forhandling, der i Vinter ere førte mellem de højere Privatskolers Bestyrere, meddeles følgende Bestemmelser, der, saavidt de ikke hidtil ere fulgte, ville træde i Kraft fra det nye Skoleaars Begyndelse:

- 1) Efterat have raadført sig med »det medicinske Selskab« i Kjøbenhavn, ere de højere Privatskoler blevne enige om at

gjennemføre samme Forholdsregler overfor epidemiske Sygdomme. Af de saaledes vedtagne Bestemmelser fremhæves følgende:

- a) Naar der i en Familie, som har skolesøgende Børn, udbryder en smitsom Sygdom, maa Skolen forlange strax at modtage Meddelelse herom.
 - b) Er Sygdommen Skarlagensfeber, Diftheritis eller en anden farligere Sygdom, vil det ubetinget være nødvendigt at forbyde alle Disciple fra Hjem, hvor der findes Patienter med disse Sygdomme, al Adgang til Skolen, indtil Fare for Smitte er forbi.
 - c) Derimod vil det under en af de sædvanlige godartede Mæslinge- eller Kighostepidemier eller andre, mindre farlige smitsomme Sygdomme i Reglen ikke være nødvendigt at formene Disciple fra Hjem, hvor disse Sygdomme findes, Adgang til Skolen.
- 2) De Skoler, der have Dimissionsret til Universitetet, have vedtaget fra det kommende Skoleaars Begyndelse at fastsætte samme Priser for Undervisningen i alle studerende og Realklasser. (Se S. 16 og Omslagets 3dje Side.)
 - 3) Af Dimittenderne (studerende og Realdisciple) betales Skolepenge til Skoleaarets Slutning, det er til Juli Maanedes Udgang.
 - 4) Enhver Discipel der indstiller sig til 4de Klasses Hovedexamen eller Realafgangsexamen, betaler 20 Kr. For Afgangsexamen for Studerende betales Intet af den Discipel, der har bestaaet 4de Klasses Hovedexamen ved samme Skole; ellers betales 20 Kr.
 - 5) En Privatist, der indstiller sig enten til en Tillægsprøve eller til 4de Klasses Hovedexamen eller til Afgangsexamen for Studerende, betaler i Indskrivningspenge henholdsvis 5, 10 eller 20 Kr. Desuden erstatter han de direkte Udgifter, som han volder Skolen, saaledes Betaling til de examinerende Lærere, 1 Kr. for hver mundtlig Examination og $\frac{1}{2}$ Kr. for hvert skriftligt Arbejde.
 - 6) Skolerne have samme Klassenavne. De 6 øverste Klasser benævnes: 1ste studerende og 1ste Realklasse, 2den studerende og 2den Realklasse o. s. v. indtil 6te studerende Klasse. De 6 nederste Klasser benævnes Fællesklasser, altsaa 1ste, 2den o. s. v., indtil 6te Fællesklasse, hvorfra der rykkes op til 1ste studerende eller 1ste Realklasse.
-

Skolens Hovedexamens

mundtlige Prøver*) ville blive afholdte den 12., 13. og 14. Juli; til at overvære disse indbydes Disciplenes Forældre og Foresatte samt Enhver, der ellers maatte have Interesse for Skolen. — De **fire laveste Klasser** bleve som sædvanlig overhørte i Dagenes umiddelbart før Pinseferien.

Undervisningen ophører Torsdag d. 8de Juli Kl. 2.

De **nye Disciple** prøves Fredag d. 9de Juli Kl. 10.

I det nye Skoleaar begynder Undervisningen **Tirsdag d. 17de Avgust Kl. 9.**

Omflytningen finder som sædvanlig Sted ved det nye Skoleaars Begyndelse.

Borgerdydskolen i Kbhvn. i Juni 1880.

Jean Pio.

S. G. Møller.

*) Skemaet for disse Prøver vil senere blive meddelt Eleverne.